

EENHEID 3 ONDERSTEUNT CLIËNT IN HET DAGELIJKS LEVEN

Professionals met een hogere functie (niveau D) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg		
Eenheden van leeruitkomsten		Leeruitkomsten
<i>Draagt zorg voor en bewaakt ondersteuning in complexe situaties</i>		
1.	Inventariseert complexe ondersteuningsvragen	1.1 Brengt door nader onderzoek het functioneren en de ontwikkeling van cliënten met meervoudig samengestelde ontwikkelingsproblematiek verder in kaart. 1.2 Verheldert de ondersteuningsbehoefte in complexe situaties samen met cliënt en/of naastbetrokkenen. 1.3 Brengt het sociale netwerk van de cliënt in kaart. 1.4 Kan (complexe) diagnostiek vertalen naar zorg en ondersteuning op maat in een ondersteuningsplan met optimaal gebruik van de financiële mogelijkheden en het sociale netwerk.
2.	Plant en organiseert complexe zorg en ondersteuning	2.1 Stemt te bieden zorg en ondersteuning uit het ondersteuningsplan af met cliënt en/of naastbetrokkenen. 2.2 Stemt te bieden zorg en ondersteuning uit het ondersteuningsplan af met collega's. 2.3 Zoekt samenwerking met partners in het netwerk en zet ketensamenwerking in gang.
3.	Ondersteunt de cliënt met (meervoudig samengestelde) ontwikkelingsproblematiek in het dagelijks leven en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	3.1 Kan cliënten in complexe situaties met meervoudig samengestelde problematiek en (soms) onvoorspelbaar gedrag ondersteunen. 3.2 Observeert de cliënt in zijn dagelijks functioneren en signaleert veranderingen. 3.3 Coördineert handelingen m.b.t. welbevinden van de cliënt. 3.4 Voert regie over het hulpverlenings- en/of begeleidingsproces waarbij regieversterking van de cliënt leidend is.
4.	Ondersteunt de cliënt in zijn netwerk of gemeenschap en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	4.1 Volgt, ondersteunt en begeleidt de cliënt bij het inzetten, uitbreiden en versterken van zijn sociale netwerk of gemeenschap. 4.2 Voert gericht interventies uit om de samenwerking van de cliënt met het sociale netwerk en met zijn gemeenschap te versterken. 4.3 Werkt – vanuit de belangen van de cliënt - samen met professionals in de keten van zorg.

Werkt aan kwaliteit(-sbevordering) van het zorgproces		
5.	Ontwikkelt en creëert netwerken, voert regie en evalueert de geboden zorg en ondersteuning	5.1 Ontwikkelt en creëert netwerken om uitvoering te geven aan complexe ondersteuningsplannen en de methodische cyclus. 5.2 Coördineert en bewaakt teamoverstijgend de complexe zorg en ondersteuning aan cliënten. 5.3 Evalueert teamoverstijgend complexe zorg en ondersteuning aan cliënten, en het functioneren van het netwerk daarin, periodiek.
6.	Draagt bij aan de ontwikkeling van de eigen organisatie	6.1 Werkt aan de eigen professionaliteit en deskundigheid. 6.2 Initieert innovatie en bevordert de ontwikkeling van de zorg en ondersteuning en/of van de organisatie en/of van het beroep. 6.3 Coacht collega's in het team, in de keten, vrijwilligers of mantelzorgers om de geboden zorg te verbeteren. 6.4 Neemt initiatief voor en coördineert kwaliteitsverbetering in de eigen organisatie. 6.5 Draagt bij aan beleidsvorming binnen de organisatie.

 Eenheid 3: Ondersteunt de cliënt met (meervoudig samengestelde) ontwikkelingsproblematiek in het dagelijks leven en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	
Beroepscontext	<p>De professional is werkzaam in de gehandicaptenzorg. Er zijn circa 171 zorgaanbieders die zorg, ondersteuning en diensten leveren aan zo'n 200.000 mensen met verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking. De gehandicaptenzorg biedt zorg en ondersteuning aan mensen met een of meerdere handicaps. Dit kan een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke handicap zijn. Deze mensen willen graag een leven leiden dat past bij hun dromen, wensen en mogelijkheden. Werken in de gehandicaptenzorg draait dan ook uiteindelijk om één centraal thema: mensen met een beperking ondersteunen bij het zo goed en zo zelfstandig mogelijk vormgeven van hun leven.</p> <p>Binnen de gehandicaptenzorg is er een aantal bijzondere doelgroepen. De ondersteuningsvragen van deze doelgroep zijn vaak complex. Meestal omdat er sprake is van een combinatie van beperkingen en bijkomende problemen. Werken met deze doelgroepen vraagt om extra kennis en vaardigheden, waardoor professionals met een hogere functie vaak voor dergelijke doelgroepen worden ingezet. Voorbeelden van deze bijzondere doelgroepen zijn cliënten met niet aangeboren hersenletsel (NAH), cliënten met ernstige meervoudige beperkingen (EMB), cliënten met een lichte verstandelijke beperking en gedragsproblemen (LVG), cliënten met autisme spectrum stoornissen (ASS), cliënten met een zintuiglijke beperking (problemen</p>

	<p>met horen, zien of de communicatie), kinderen met een ontwikkelingsachterstand (0-6 jaar) en ouder wordende cliënten (met dementie of andere ouderdomsproblemen).</p> <p>De zorg aan cliënten kan zowel intramurale zorg als extramurale zorg betreffen. Intramurale zorg betekent letterlijk zorg binnen de muren, dus de cliënt verblijft in de instelling voor gehandicapten. Hier is de professional vooral gericht op een goede organisatie van het werk binnen de instelling. Extramurale zorg betreft de zorg aan cliënten die niet in een instelling verblijven. Het is zorg die de cliënt op afspraak bij de zorgaanbieder krijgt, of die de zorgaanbieder bij de cliënt aan huis levert. Het wonen, het welzijn en de zorg moet dan in samenhang (=ketenzorg) in de wijk georganiseerd worden (wijkgericht werken). Dit gebeurt (vaak) in een multidisciplinair team van verschillende zorgprofessionals. Hier is de professional vooral gericht op een goede organisatie van het netwerk.</p> <p>De professional werkt samen met collega's van verschillende opleidingsachtergrond (o.a. verzorgenden, helpenden, verpleegkundigen, agogisch medewerkers, gedragsdeskundigen, paramedici, medisch academici, management, administratie, bedrijfsvoering).</p>
Context van deze eenheid	<p>De professional initieert en coördineert zorg en ondersteuning voor cliënten met (meervoudig samengestelde) ontwikkelingsproblematiek. Ze zorgt ervoor dat de cliënt (en/of naastbetrokkenen) in het dagelijks leven zo veel mogelijk zelf de regie kan voeren en zo veel mogelijk zelf kan doen en vult waar nodig aan. Ze sluit hierbij aan bij de eigen kracht, mogelijkheden en beleving van de cliënt en naastbetrokkenen. Ze is in staat af te stemmen op de cliënt en zijn (complexe) vraagstukken rondom welbevinden, ontwikkeling, mogelijkheden en beperkingen en kan een vertaalslag maken naar de ondersteuningsbehoefte. In de begeleiding van cliënten in het dagelijks leven signaleert zij problemen en kansen voor de cliënt, doet voorstellen en onderneemt concrete stappen. Dit proces heeft tijdens de begeleiding een doorlopend karakter waarin aanpassingen komen en gaan. De professional ondersteunt bij, en geeft (waar nodig) invulling aan, de afspraken met de cliënt over de ondersteuning met betrekking tot zaken als (zelf)-verzorging, algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL), eten en drinken, algemene gezondheid en de balans tussen activiteiten en voldoende ontspanning, rust en slaap, inclusief eventuele hulpmiddelen. De professional is hierin de spin in het web en overziet de zorg en ondersteuning. Ze werkt binnen het team vanuit de belangen van de cliënt, is proactief en neemt een coördinerende, coachende en sturende rol in.</p>
Complexiteit	<p>De professional coördineert de werkzaamheden op de afdeling, van het team of zelfs teamoverstijgend, maar voert daarnaast ook altijd zelf cliëntgebonden taken uit. Dit betreft vaak cliënten met meervoudig samengestelde (ontwikkelings-)problematiek. De professional bezit ruime kennis van de beginselen in de gehandicaptenzorg en beschikt over brede specialistische kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan cliënten met deze complexe ondersteuningsvragen. Zij zet</p>

	<p>hierbij haar diepgaande kennis in rondom functioneren en ontwikkeling van de cliënt (conform kkv: aandoening en syndromen, adaptief vermogen, autonomie, zeggenschap en empowerment, cognitief functioneren, communicatieve en sociale vaardigheden, diversiteit, emotionele ontwikkeling, gedrag en gedragsproblemen, gezondheidsrisico's, grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik, leefstijl, levensloop, lichamelijk en zintuiglijk functioneren, ontwikkelingsniveaus, welbevinden).</p> <p>Zij combineert deze kennis met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Ze kan methodisch werken en theorieën vertalen naar toepassingen voor de praktijkvraagstukken. Ze is op de hoogte van richtlijnen en protocollen, weet deze (flexibel) toe te passen en kan samenhang en verbanden zien. Verder kan het voorkomen dat standaarden of handelingsvoorschriften in het werkproces ontbreken. Zij kan desondanks passend handelen, kan de gevolgen van het handelen overzien en gemaakte keuzes (verdiept) beargumenteren. De professional onderzoekt vragen uit de praktijk en formuleert een oplossingsstrategie.</p> <p>De professional brengt haar eigen deskundigheid en kennis in om heldere voorlichting te kunnen geven aan de cliënt en/of naastbetrokkenen. Hierdoor sluit het ondersteuningsplan zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt(en) en wordt de zelfredzaamheid, eigen regie en maatschappelijke participatie, indien mogelijk, vergroot in samenwerking met de cliënt, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.</p> <p>De professional werkt (vrijwel) zelfstandig aan complexere taken of in complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings-) vragen veelvuldig voorkomen en in een omgeving met meerdere actoren en belangen, waarover zij regie voert. Dit doet een beroep op haar communicatieve vaardigheden, overtuigingskracht en improvisatievermogen. Ze overziet de verschillende belangen. Daarnaast kan ze haar eigen informatiebehoefte en leervragen regisseren.</p>
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	<p>De professional werkt in teamverband en solistisch. Bij het inventariseren van complexe ondersteuningsvragen vormt de professional de spil en is zij het eerste aanspreekpunt voor cliënt en/of naastbetrokkenen. Ze zorgt zelfstandig, in afstemming met de cliënt en/of naastbetrokkenen, voor een passend ondersteuningsplan voor de complexe ondersteuningsvragen. Ze geeft zelfstandig advies aan cliënt(en) en naastbetrokkenen. Ze is (mede) verantwoordelijk voor het aansturen van de processen rondom de cliënt. Ze stemt haar handelen af met het (multidisciplinaire) team en/of collega's en zo nodig bespreekt ze knelpunten en mogelijke oplossingen met het (multidisciplinaire) team of haar leidinggevende en/of consulteert deskundigen. Ze</p>

	is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.
--	--

LR3.1	<p>Kan cliënten in complexe situaties met meervoudig samengestelde problematiek en (soms) onvoorspelbaar gedrag ondersteunen</p> <p><i>De professional bevordert het functioneren van cliënten en hun primaire leefomgeving op methodische wijze, volgens beproefde methoden. Ze is in staat af te stemmen op de cliënt en zijn (complexe) vraagstukken rondom welbevinden, ontwikkeling, mogelijkheden en beperkingen. Ze kan vanuit haar kennis van ondersteunings- en interventiemethoden en welbevinden een vertaalslag maken naar de ondersteuningsbehoefte. Ze overziet de zorg en ondersteuning. Ze ondersteunt bij, geeft (waar nodig) zelf invulling aan of geeft opdracht voor de afspraken met de cliënt over de ondersteuning met betrekking tot zaken als (zelf)-verzorging, algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL), eten en drinken, algemene gezondheid en de balans tussen activiteit en voldoende ontspanning, rust en slaap. Daarnaast onderzoekt ze continu het emotioneel, psychologisch en sociaal welbevinden van de cliënt op basis van gebruikelijke theorieën en gangbare methoden en vertaalt dit (waar nodig) naar actie. Ze heeft kennis van en identificeert mogelijkheden voor eventuele hulpmiddelen, ICT en technologie die voor de cliënt behulpzaam kunnen zijn, zet deze in en/of past deze toe. Ze kan omgaan met loyaliteitsvraagstukken van de cliënt. Ze heeft oog voor de vertrouwelijkheid van informatie, maar werkt ook transparant, resultaatgericht en efficiënt. De professional heeft kennis van en is in staat de cliënt een leefstijl aan te leren die bevorderend werkt voor het (psychosociaal) welbevinden van de cliënt. Zij is in staat de samenhang tussen lichamelijke aspecten en gedrag adequaat te duiden en kan dit vertalen in relatie tot mogelijke en/of gewenste interventies.</i></p>
LR3.2	<p>Observeert de cliënt in zijn dagelijks functioneren en signaleert veranderingen</p> <p><i>De professional heeft zicht op de (dis)harmonische ontwikkelingsfase waarin de cliënt zich bevindt en op de afwijkende sociale informatieverwerking. Zij is bekwaam in het observeren, classificeren en analyseren en signaleren met betrekking tot het welbevinden van de cliënt, in relatie tot de levensfasen. Ze is in staat professioneel te reageren op gedrag als gevolg van welbevinden. De professional kan de stand van zaken van de welbevinden van de cliënt inschatten met behulp van passende methoden en technieken. Zij heeft inzicht in de biopsychosociale benadering van de cliënt en van het Internationaal Classification of Functioning, Disability and Health model (ICF).</i></p>
LR3.3	<p>Coördineert handelingen m.b.t. welbevinden van de cliënt</p> <p><i>De professional heeft kennis van, identificeert en kiest (waar nodig) passende interventies met betrekking tot het welbevinden van de cliënt. Ze kan factoren onderscheiden, beoordelen en afwegen. Ze weet hoe te handelen en kan beoordelen wanneer er andere disciplines moeten worden ingeschakeld. Ze kan adequaat communiceren en afstemmen met zowel medische als sociaal-agogische professionals. Ze is in staat om in dialoog met belanghebbenden de regie te voeren, waardoor de cliënt passende zorg</i></p>

	<p>en ondersteuning krijgt ten aanzien van zijn welbevinden. Ze zet hiervoor gangbare gespreks- en communicatietechnieken in. De professional is zich bewust van de eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in relatie tot die van anderen als het gaat om het welbevinden van de cliënt (o.a. veiligheid en structuur, EHBO, verpleegtechnische handelingen, voorbehouden en risicovolle handelingen).</p>
LR3.4	<p>Voert regie over het hulpverlenings- en/of begeleidingsproces waarbij regieversterking van de cliënt leidend is De professional heeft kennis van de theoretische achtergronden en betekenis van regieversterkend handelen en is zich bewust van de betekenis van regie versterkend handelen in de huidige maatschappelijke context. Ze kan op methodische wijze doeltreffend aansluiten bij de cliënt, (deelaspecten van) het leven van cliënt in beeld en regieversterkende gesprekstechnieken toepassen. Ze identificeert het vermogen van en de mogelijkheden tot autonomie van de cliënt. Ze is alert op participatie en veiligheid van de cliënt. De professional kan belanghebbenden in het hulpverlenings- en/of begeleidingsproces bevragen, instrueren en coachen om daarmee de regie van de cliënt verder te versterken.</p>

Verantwoordingsinformatie en bronnen

Deze eenheden zijn tot stand gekomen met medewerking van het werkveld en betrokken onderwijsinstellingen. Het voorziet in een behoefte vanuit het werkveld om bij te dragen aan verdere professionalisering van werknemers in de Gehandicaptenzorg en werkenden verder te helpen in hun loopbaanontwikkeling. Het draagt bij aan het in beeld brengen van bestaande kwaliteiten en wat iemand nog zou kunnen leren. De eenheden zijn gebaseerd op de Competentiebox van de Gehandicaptenzorg en op basis van andere beschikbare bronnen vanuit branche en onderwijs:

- Beroepscompetentieprofiel D van de VGN
- Kader Kritische Vakkennis
- Kennisbundel vraaggericht werken in de langdurige zorg
- Landelijke minor Gehandicaptenzorg
- Landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk

Beroepsproducten

Diverse beroepsproducten komen in aanmerking voor het aantonen van de leeruitkomsten in deze eenheid, namelijk:

- Observatieverslag
- Signaleringsplan
- Ondersteuningsplan
- Zorgplan
- Hulpverleningsplan
- Rapportages
- Mailwisseling
- Notulen werkoverleg
- Voortgangsverslag
- Diploma's en certificaten
- Feedbackverslag

Uit de bewijzen/beroepsproducten blijkt dat de kandidaat het volgende beheerst:

- Observatietechnieken (biopsychosociale benadering en ICF)
- Basiskennis medicijnen en (bij)werking
- Wet- en regelgeving
- Financiële voorzieningen en faciliteiten
- Ontwikkelingen van digitalisering en technologieën (e-health domotica)
- Respecteren privacy, andere culturen en opvattingen
- Oog en oor voor behoeften cliënten
- Eigen opvatting over kracht van cliënten, participatie en veiligheid, en de visie van de organisatie hierop
- Gespreks- en vraagtechnieken
- In dialoog met cliënt regie voeren
- Kennis van het netwerk
- Onderzoeken handelingsvermogen
- Relevante ketenpartners
- Afstemmen, verbinden
- Ondersteuningsplan op maat met financiële en sociale mogelijkheden

- Regiefuncties
- Adviseren
- Ontwerpen en arrangeren strategie voor zorg en ondersteuning (beproefde methoden)
- Initiatief, keuzes onderbouwen, beargumenteren en verantwoorden